

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет туризму

Кафедра туризмознавства і краєзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія і організація наукових досліджень

Освітня програма «Туризмознавство»

Спеціальність 242 «Туризм»

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Затверджено на засіданні кафедри
туризмознавства і краєзнавства
Протокол № __ від “__” _____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методологія і організація наукових досліджень
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Викладач (-і)	Великочий Володимир Степанович, професор, доктор історичних наук, декан факультету туризму; Зарічняк Андрій Петрович, викладач кафедри туризмознавства і краєзнавства
Контактний телефон викладача	+380973882955
Е-mail викладача	Великочий Володимир Степанович – volodymyr.velykochyy@pnu.edu.ua; Зарічняк Андрій Петрович – andriy.zarichnyak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	денна, заочна форми навчання
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=73&id_cou=4289
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення дисципліни є методологія і процес наукового дослідження, категорії, принципи, процедури наукового пошуку.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна методологія наукових досліджень; 2. Організація наукового дослідження. 	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення дисципліни є опанування теоретичними, професійними знаннями та практичними навичками щодо методології та організації наукових досліджень, формування наукового світогляду та наукової творчості.</p> <p>Завданнями даного курсу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • узагальнення структурного розуміння методології наукового дослідження, її різновидів; • дослідження філософської методології пізнання; • набуття знань щодо інформаційного забезпечення наукового процесу; • дослідження особливостей організації наукових досліджень на рівні дипломної магістерської наукової роботи. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • загальні закономірності наукового дослідження, фундаментальні проблеми пізнання; • логічну послідовність процесів наукового дослідження; • співвідношення історичного та логічного в динаміці розвитку наукового пізнання; • основні етапи становлення та зміни типів наукової раціональності; • ідеали, норми, методи наукового пізнання, особливості наукової етики, специфіку взаємодії науки з філософією, з іншими формами культурної творчості людства. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; • класифікувати і систематизувати завдання з наукової проблеми; • аналізувати і систематизувати соціально-значущі явища і процеси; • вміти відрізнити достовірне наукове знання від недостовірною; • організовувати процес наукового дослідження та оформляти його результати згідно з чинними правилами та нормами. 	

4. Компетентності

- С2. Здатність і готовність аналізувати та моделювати стан та розвиток туристичної сфери;
- С6. Здатність розуміти туристичні процеси і впливати на них; здатність ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі туристичної сфери; адекватне розуміння того, як функціонує туризму, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в системі туристичної діяльності;
- С7. Володіння філософськими знаннями, теорією та методологією (підходами, і принципами і методами) розпізнавання проблеми, виявлення характерних ознак ситуації; застосування цих методів та принципів, аналіз туристичних об'єктів, процесів, ситуацій; проблем, випадків, що розпізнають деформації та встановлюють їх причини;
- С8. Формування умінь на основі отриманої інформації формулювати комплексні аналітичні висновки; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті управлінського завдання або проблеми, що вирішується.

5. Результати навчання

- Б2. Вміння визначати зміст базових понять з туризмознавства та організації туристичного обслуговування, а також світоглядних та суміжних наук;
- Б3. Називати основні форми і види туризму, здійснювати їх класифікацію;
- Б4. Вміння аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;
- Б14. Здатність відстоювати свої погляди в розв'язанні професійних завдань;
- Б15. Вміння виявляти проблемні ситуації.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	242 «Туризм»	1	Нормативний (цикл загальної підготовки)

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Наука як особлива форма пізнання, сфера культури та соціальний інститут 1. Наука як особливий види пізнавальної діяльності людини. 2. Предмет, завдання і функції науки. 3. Теоретичні та методологічні принципи науки. 4. Види та ознаки наукового дослідження.	лекція/ практ. зан.	8; 17; 24; 25; 27	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	10%	Відповідно до розкладу навчання

5. Організація науки і підготовка наукових кадрів: міжнародний та вітчизняний досвід.					
Тема 2. Основні поняття і категорії наукової методології 1. Об'єкт і предмет наукового дослідження. 2. Основні форми наукового пізнання (факт, гіпотеза, закон, концепція, теорія). 3. Наукові факти та їх роль у науковому дослідженні. 4. Структурні елементи науки: поняття, категорії, принципи, постулати, правила, парадигми. 5. Сутність та правила аргументації.	лекція/ практ. зан.	2; 6; 9; 17; 27	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	10%	Відповідно до розкладу навчання
Тема 3. Основні концепції філософської методології науки 1. Герменевтика в контексті пізнавальної і соціокультурної діяльності. 2. Феноменологія як філософська методологія. 3. Структуралізм як методологічна доктрина, її можливості та межі. 4. Реконструкція, дискурс і деконструкція як прийоми роботизі смислами. 5. Методологія лінгвістичного аналізу.	лекція/ практ. зан.	2; 17; 19; 20; 25	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	10%	Відповідно до розкладу навчання
Тема 4. Методи наукових досліджень та їх характеристика 1. Типологія методів дослідження. 2. Емпіричні методи наукового дослідження. 3. Теоретичні методи дослідження. 4. Типи та методи маркетингових досліджень в туризмі. 5. Тестування в маркетингових дослідженнях. 6. Методи on-line дослідження. 7. SWOT-аналіз.	практ. зан.	1; 2; 3; 9; 17; 20; 25	Відповідно до методичних рекомендацій, 4 год. практ., 10 год. сам.	20%	Відповідно до розкладу навчання
Тема 5. Інформаційна база наукового дослідження 1. Поняття та класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень.	лекція/ практ. зан.	4; 6; 17; 24; 27	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	10%	Відповідно до розкладу навчання

2. Види, джерела інформації та режими доступу до неї. 3. Інформаційні он-лайн сервіси та портали: 3.1. Сервіси статистичної інформації; 3.2. Електронні архіви; 3.3. Електронні бібліотеки. 4. Правила та стандарти складання бібліографічного опису.					
Тема 6. Принципи та етапи наукового дослідження 1. Сутність та основні етапи організації наукового дослідження. 2. Конкретизація проблеми дослідження. 3. Об'єкт і предмет дослідження. 4. Мета дослідницької діяльності. 5. Виклад та обґрунтування наукових результатів	лекція/ практ. зан.	2; 13; 17; 24; 27	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	10%	Відповідно до розкладу навчання
Тема 7. Організація досліджень на рівні дипломної магістерської наукової роботи 1. Структура дипломної роботи. 2. Вступ та його обов'язкові складові. 3. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи. 4. Поняття, види та класифікації плагіату. 5. Програмні засоби для вивлення текстового плагіату. 6. Ключові принципи «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».	лекція/ практ. зан.	10; 11; 12; 13; 15; 18; 21; 23	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 4 год. практ., 10 год. сам.	30%	Відповідно до розкладу навчання
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Форми контролю знань студентів: <ul style="list-style-type: none"> • поточний; • підсумковий семестровий (підсумкова контрольна робота). Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).				

	<p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 40%).</p> <p>Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті у формі письмової контрольної роботи. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, що передбачають перевірку розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 30 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включає 3 блоки завдань за тематикою курсу.
Практичні заняття	Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студентам, які мають пропуски, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
8. Політика курсу	
<p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.</p>	
9. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Барчуков И.С. Методы научных исследований в туризме : учеб. пособие для вузов. Москва : Издательский центр «Академия», 2008. 224 с. 2. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 142 с. 3. Ганін В.І., Ганіна Н.В., Гурова К.Д. Методологія соціально-економічного дослідження. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 224 с. 4. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. 	

5. Єрмаков О.Ю., Погрішук Г.Б., Чорнодон В.І. Основи методології наукових економічних досліджень : навчальний посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. 290 с.
6. Кисний В.М. Організація наукових досліджень. Суми : Університетська книга, 2011. 224 с.
7. Кловак Г. Методика підготовки і захист дипломних робіт : навчально-методичний посібник. Київ : Науковий світ, 2002. 84 с.
8. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2006. 206 с.
9. Кустовська О.В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.
10. Лупаренко Л.А. Інструментарій виявлення плагіату в наукових роботах: аналіз програмних рішень. Інформаційні технології і засоби навчання. 2014. Том 40, №2. С. 151–169.
11. Методичні рекомендації з написання дипломних робіт за освітнім ступенем «Магістр» спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство» / Автори-упорядн. Великочий В.С., Калущкий І.Ф., Дутчак О.І., Ковальська Л.В., Філюк С.М., Зарічняк А.П. Івано-Франківськ, 2015. 39 с.
12. Методичні рекомендації щодо оформлення бібліографічного оформлення списків літератури відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 / авт.-упоряд. Дзумедзей Р.О., Стрихар І.Я., Мазур Н.Г. Івано-Франківськ, 2017. 7 с.
13. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / В.М. Михайлов та ін. Харків : ХДУХТ, 2014. 220 с.
14. Оспіщев В.І., Кривошей В.В. Технології наукових досліджень в економіці. Київ : Знання, 2013. 255 с.
15. Петренко В.С. Поняття та види плагіату. Часопис цивілістики. 2013. Вип. 14. С. 128–131.
16. Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Затверджено вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 9 від 25 вересня 2018 р.). URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf> (дата звернення: 08.08.2020).
17. Рассоха І.М. Методологія та організація наукових досліджень. Харків : ХНАМГ, 2011. 76 с.
18. Рижко О. Поняття, види, класифікації плагіату. Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. 2016. № 8. С. 134–150.
19. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
20. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень : підручник ; 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2007. 317 с.
21. Сурмін Ю.П. Майстерня вченого: підручник для науковця. Київ : Навчально-методичний центр «Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. 302 с.
22. Туризм (самостійна робота студентів, другий (магістерський) рівень) : навчально-методичний посібник / За заг. ред. проф. В.С. Великочого / Факультет туризму ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ : ТзОВ «Растр-7», 2018. 222 с.
23. Харитоновна О.І., Ульянова Г.О. Академічний плагіат: поняття та наслідки виявлення відповідно до нового Закону України «Про вищу освіту». Часопис цивілістики. 2014. Вип. 17. С. 228–232.

24. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.
25. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ : Знання, 2006. 307 с.
26. Шишкіна Є.К., Носирєв О.О. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Харків : Вид-во «Діса плюс», 2014. 200 с.
27. Юринєць В.Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібн. Львів : ЛНУ, 2011. 179 с.

Викладач _____ **Великочий В.С.**

Викладач _____ **Зарічняк А.П.**